

ERDELYI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVESZETI ÉS
KÖZGAZDASÁGI
HETILAP

TARTALOM

Szegények husvétja

Örök válságok a fejlődés után

Istensegíts-i magyarok, akiket az
Isten nem segít . . .

A művészno milliós tranzakciója

A titkos féreg toga

Kisért a mult

Mi történt a polgári és az egyházi
esküvő között? . . .

Közgazdasági Élet

Film Élet

Humor stb., stb.

Arad, 1931
márc. 11.

ARA 20 LEI.

XX. évf.
8. sz.

Március 14-ig 40-50% engedménnyel vásárolhat legfinomabb 1930-as modell **F. L. Popper, Filt, Bally** és több más külföldi gyártmányu női cipőket

Lévai és Szigeti

CIPŐÁRUHÁZÁBAN, színházzal szemben

50%-kal mérsékelt körutazási jegyek a **Wagons-Lits Cook**

Utazási Világvállalat Menetjegyirodájában

Minorita templommal szemben. TELEFON 6-57. — Jelentős összeget takaríthat meg, ha nálunk érdeklődik, mielőtt bárhová utazik,

WEISZ LIPÓT FOTOSZALONJA

Bulevardul Regina Maria No. 22.
(Dáciával szemben) — Gyermekek-, portrait és interieur felvételek a legszebb kivitelben eszközöltenek.

„FORTUNA“

uj butorúzet Aradon, volt Boros Béni-tér 41. (Mezőgazdák székházában). Legolcsóbban beszerezhető: háló, ebédlő, konyha és egyéb lakásberendezések legjobb kivitelben, előnyös fizetési feltételek mellett is.

PALADICS I.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 600 lei
Félévre . . . 300 lei
Negyedévre . . 150 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában . 20 lei
Jugoszláviában 4 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 5 d.

Telefonszám 520.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetésoldalon 6 lei négyzetem.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordij.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Arad, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Szegények husvétja

Az „Erdélyi Élet“ egy hűséges olvasója levelet intézett a lap szerkesztőségéhez, melynek gondolatát itt, — vezetőhelyen — akarjuk méltatni és propagálni. A levél írója láthatóan azok közül való, akik a nagybőjt egyházi gondolataiba elmerülve s a Föltámadás ragyogó fényözönének bizakodó várásában nemcsak magukra gondolnak, hanem azokra a szenvedő, küzdő testvéreikre is, akiktől az élet megtagadta a legszükségesebbeket is. Akiknek ne részletezzük most:

mely okokból, kiknek bűnrészességével is — nem telik arra a mindennapi kenyérre sem, amelyért imádkozni maga Isten Fia tanította meg az embereket s amelyhez Isten és ember előtt joguk volna. A levélíró tehát a szociálisan érzők és cselekvők közül való; aki szeretné, ha a husvétii alleluja diadalmas hangjaiba nem vegyülne semmi emberi disszonancia, ha a husvét mennyei és földi örömét, derűjét nem bontaná meg semmi feketeség, ha nem volna emberi gond, amely Istentől teremtett lelkeket elfordít a magasságoktól, sőt gyakran szembefordít vallással, templommal, hazával, minden emberi közösségével és gyűlöletre, rombolásra bujtogat. Erre az emberfölötti föladatra a maga ugyancsak ki-mért anyagi viszonyai közt nem vállalkozhatik, de legalább jelt ad száz meg száz testvére felé, hogy ők is gondoljanak az Ur Jézus föltámadásának közelgő örömében az elesettekre, a nincstelenekre, a szűkölködőkre, az éhezőkre és a

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIȘOARA

maga megtakargatott pénzéből följajánl néhány száz lejt valami husvétai akcióra a szegények érdekében. Névtelenül, mert hiszen az igazi jóság nem hivalkodik s nem a maga dicsőségét keresi, hanem az Údvözítőjét és az Ő tanításainak érvényesülését.

Meghatva olvastuk a névtelen levelet, amelynek névtelenségét megértjük, akceptáljuk és nem ítéljük el az egyébként kijáró papirkosárra. Ezen a fehér márciusi napon, amelynek fehérsége azonban szomoru ellentétképpen jutatta eszünkbe azokat a sziveket, amelyeket behavazott a szeretetlenség, az önzés, a kapzsiság és a fukarság nehez, sűrű és nem melengető hava, jól esik az a tudat, hogy vannak még jóságosan, önzetlenül gondolkozó és áldozatos lelkek a kőpaloták alatt.

És mert hisszük, hogy ez a husvétai adakozó nem egyedül van, hogy szavára és példájára sokan meg fognak indulni: megindítjuk az Erdélyi Élet akcióját arra, hogy husvét vasárnapján a város minél több szegényét meleg, kiadós ingyenebédben részesíthessük.

Tudjuk, hogy Arad társadalma még ellenkező látszatok mögött sem dusslakodik éppen földi javakban, de hiszen nem is kötünk ki meghatározott összeget: a bibliai szegény özvegy fillérjei jegyében mindenkitől annyit várunk, amennyit áldozhat. Tudjuk azonban azt is, hogy a Föltámadás ünnepének fényessége sokakat meg fog indítani arra, hogy minél több szegény, lerongyolt embernek lehessen szép husvétja az idén s a szeretetnek ha még olyan szerény megnyilvánulása is bizonyíthatja talán már megkérgesedett, gyűlölködőre vált lelkeknek, hogy van segítő jóság is.

Nem becsüljük túl ezt az akciónkat, ezt az egy napra és egy alkalomra szólót, de méltónak találjuk a szeretet evangéliumához, amelynek hirdetője mindnyájunkért élt, szenvedett és mindnyájunkért föltámadott. Az adományokat kérjük a város polgármesteri hivatalában nyugta ellenében leadni.

—u—n.

A titkos féreg foga

Ó, én értem a Költőt, Hölgyeim és Uraim.

Szörnyű dolog elfogyni lassan, mint a gyertyaszál, mely elhagyott, üres szobában áll, de még szörnyűbb elhervadni, mint a virág, amelyet titkos féreg foga rág.

Ámbár úgy érzem, nem idéztem a Költőt egész pontosan, de, ha utána akarnék nézni, fel kellene állnom az íróasztalom mellől és ez esetben elhessegetném talán ama sötét emlékmadarak egyikét, melyek lelkemet vijjogva ülik meg és amelyeket onnan maradéktalanul le akarok analizálni, költői ihletem

szigorú parancsára.

Meg akarok emlékezni elsősorban is ama titkos féregről, mely olyankor rágja az embert alattomban, amikor az új

lakkcipője valamivel szűkebbre sikerült, semmint az feltétlenül kívánatos volna.

A dolog úgy kezdődik, hogy hazahozzák a szóbanforgó lakkcipőt, amely olyan gyönyörű, mint egy álom. Sima, töretlen és puha, mint a vaj, az a kis kényelmetlenség pedig, amelyet felhuzása után érezünk, kizárólag attól látszik eredni, hogy a cipő még új és bele kell szoknia a lábnak. Ezzel a tudattal megy el az ember hazulról és a célja felé irányzott járműben egy kissé nyomogatni és hajlogatni kezdi a cipőt, mert a láb tudvalevőleg e módon szokik bele a cipőbe a legkönnyebben. Ezt az ember esze kitünően tudja, lényegesen kevésbé tudja azonban a lába, mely ez alkalommal csodálatosképpen mindent akar, csak éppen a cipőbe szokni nem.

Eleintén csak úgy kellemesen bizseregni kezd, majd az ember határozottan úgy érzi, hogy lábfeje minden átmenet nélkül induláselőtti léggömbbé alakult át, melyet éppen most duzzaszt fel odalenn a cipőben valami alattomos kis lég-hajós, annyira, hogy amidőn az ember rendeltetési helyére érkezik, akkorra már pontosan kétszerakkorának érzi, mint odahaza a lakásán.

Amihez képest már megérkezése pillanatában úgy csókol kezét a háziasszonynak, hogy mély bókkal helyezkedik bal-lábának külső peremére, a jobbot pedig könnyedén, de tehermentesítve, begörbitett térdel huzza a bal mellé. Azután a szép háziasszony oldalán féloldalra fordulva vonul be a társaság többi tagja közé, mert úgy érzi, hogy abban az esetben, ha úgy oldalogva lép, valamivel könnyebben érzi magát. Közben kissé a sarkára is nehezkedik, amatőr Chaplin gyanánt és mint egy delejes sarok által vonzott mágnes, révedezve indul meg a legközelebbi karosszék felé, melybe kéjesen veti magát bele. Először a ballábát veti át a jobbon, de akkor a jobbláb ezen az indokolatlan megkülönböztetésen felháborodva, hirtelen és figyelmeztetőleg nyilallani kezd, mire az embernek azonnal az eszébe jut, hogy persze, hiszen nem is a bal szorít, hanem a jobb, aminek következtében lábat cserél, de ekkor, sajnos, kiderül, hogy a bal azért mégis csak érzékenyebb.

Közvetlenül azután következik az az állapot, amidőn az embernek eszébe jut Jókai Kétszarvu Embere, akinek homlokával tudvalevőleg szervesen összenőtt az a kecskeszarv, amelyet a vérszopó török basa ültetelt oda elrettentő példa gyanánt. Eszébe jut pedig azért, mert határozottan az a rémitő érzés ver gyökeret lelkében, hogy a cipője a harisnyán keresztül összenőtt a lábfejével és nincs az az emberi hatalom, mely őket egymástól valaha is elválaszthassa.

Ez az a pillanat, amidőn a háziasszony nagyon kedves akar lenni az emberhez, személyesen hozza neki a fekete-kávét, de, mint az már a sorstragédiákban történni szokott, rálép az ember lábára.

Van-e azonban halandó, ki ebben a pillanatban felug-

rana, elkiáltaná magát, vagy bősziült fájdalmában konyhakés-sel szabdalná le lábáról azt a két kinzókamrát, melyekben azok senyvednek, vonaglanak és ujjajkat csikorgatják.

Ó nem, Hölgyeim és Uraim.

Ilyenkor az ember lelkén csak a titkos féreg foga rág. Az ember bensejében iszonyu vihar kavarog, de arcának tükre legfeljebb valami kis melankólikus andalgást és mosolyt mutat és amikor a háziasszony azt kérdi, hogy miért olyan csendes ma este, kedves Kovács ur, azt mondja az ember, hogy ellenkezőleg, Nagyságos Asszonyom, rég éreztem magam ilyen pompásan.

De mondjuk, hogy mindez nincs is így. Mondjuk, hogy a cipővel rendben van a dolog, akkor is ott van a kemény gallér, melynek hatása alatt az ember egy est folyamán több-izben olyaténképpen csavargatja a nyakát, mintha srófra járna és az ember néha még az ujjával is kénytelen odanyulni, mert kizárólag így tudja kiszabadítani azt a parányi nyakbórdarabot, mely állandóan az ing és a gallér közé csipődik, de az ember persze nem mondhatja meg ezt őszintén, csak rágja a titkos féreg foga és úgy kell tennie, mintha ez az egész nem volna egyéb, csak egy rossz szokás.

Avagy van-e vajjon valaki, aki a legtüzesebb szupécárdás kellős közepén érzett momentán szegezés hatása alatt azt mondaná szíve hölgyének, hogy pardon, kérem, de az oldalam nem bírja tovább?

Ellenkezőleg. Ilyenkor úgy tesz az ember, mintha elfogta volna a nagy érzés, kiéssziti magát, nemesen meglassodik és azt a látszatot igyekszik kelteni, hogy ő azért, belül, lelkileg, ernyedetlenül rezeg tovább, de uri kedve most ilyen-ténképpen óhajtja a szupécárdást megnemesíteni. És rágja az oldalát a titkos féreg foga, rágja, marcangolja, miként Prometheüsz a saskeselyű.

Vagy, amikor a koncertteremben éppen pianó-pianisz-szimó van és az embernek tüszszenteni kellene... Hogy akkor a titkos féreg foga mit képes produkálni az ember orrában...

És a szíve... Hogy ott, hogy tombol a titkos féreg foga néha, például olyankor, amidőn a kedves vendég végigönti az abroszt vörösborral, eltör egy szerviszpoharat és az embernek külsőleg azt kell mondania, hogy ugyan, szóra sem érdemes, drágám, de ezalatt belül, a szívben, rágja a titkos féreg foga, csak rágja, rágja...

Amidőn karácsonyra azt a kékrókaprémet várta, amelyet már ötödik éve ígérnek neki, de a nehéz gazdasági helyzet miatt csak egy üveg parfümöt kapott és ámbár áradozva köszöni meg, hogy drágám, nahát igazán nem szerethettél volna nagyobb örömet, de közben a titkos féreg foga... a többit úgy is tetszik tudni ugye?

Nem, Hölgyeim és Uraim, a Költő nem mondotta alaptalanul azt, hogy a titkos féreg foga rendkívüli mértékben rágni tudja az embert.

Örök válságok a fejlődés utján

A gazdaságtörténelem tanulságai — Krachok és árszabályozások az ókorban és középkorban — Amikor még a válság egyenlő volt az éhhalállal — Az ipari forradalom — A javulás utján

A fejlődés utja nem is egyenes, nem is egyenletes. Néhány száz év óta a fejlődés nagy vonala fölfelé visz, de csak szakaszonként. Minden előrelépésre megállás következik s a megállás nem egyszer

csap át hanyatlásba. A szervezet szenved ilyenkor, de úgy látszik, közben erőt is gyűjt, mert mire a válság elsimul, újra még nagyobb az előre vivő lendület, — amíg új megálló nem következik. Nemcsak a társadalmi fejlődés ilyen s nemcsak a gazdasági életnek vannak

válságai. Így növekszik a növény is, így izmosodik minden élő szervezet és csak így, ilyen megtorpanásokon keresztül válik mind teljesebbé a szellem értékeinek az a hatalmas valósága is, amely a társadalomban ölt testet.

A válság olyan régi, mint maga az élet s a gazdasági válság olyan régi, mint maga a gazdaság. Mikor nem következett a hét bő esztendőre a hét szük s mikor nem kellett örülni annak, ha a szük éveknek egyáltalában vége lett?

A válságok emlékei szakadatlanul végig kísérik az emberi fejlődés gigászi utvonalát. A papiruszok árszabályozásokról beszélnek. A latin idők feljegyzéseiből egy eset: a pun háborúk alatt, amikor Scipio megszállotta Kartágót, a kereskedők olyan nagy tömegben lepték el taborát, hogy „válság“ tört ki, a sok kereskedő leverte egymás árait s boldog volt, aki egyáltalában tudott adni árutömegén. Mivel a római jog akkor még nem érkezett el teljes kiviágzásához, erre talán nem következtek be a mai idők szabályszerű peres eljárásai és nem voltak vagyongelügyelők sem, de koldusbot e nélkül is volt éppen elegendő.

Róma története s a középkor is tele van az árszabályozások adataival. A természettudósok azt mondják, hogy nincs olyan emberi találmány, amelynek eredetije meg ne lenne az élők valamelyik világában, különösen a növényekében. Nem tudom, hogy ez igaz-e, de az bizonyos, hogy

— Zongorázik? Hegedül? Vangramofonja?

Kottát, hangszert, lemezt addig ne vásároljon, amíg az új magyar zeneműkereskedés árait nem látta. Áraink minden más cég árainál olcsóbbak, kedvezményeink meglepőek. Kérje azonnal magyar árjegyzékünket! Cim: Scala, București Cas. Poșt. 101.

uzsora ellen, válság ellen, árdrágítás ellen nem lehet új ötletet létrehozni. Ami ezen a téren történhetik, az mind csak halvány másolata és utánérzése annak, amit az ókor és a középkor a sulyos időkben kitalált és végre is hajtott.

Az éhinségtől a pénzválságig

Az ujkorban aztán mind sürübbekké lesznek a válságok, annyira, hogy végül már egyszerűen a gazdasági élet ritmusának tartották és tekintették őket. A mult században már magától értetődő volt, hogy Amerika gazdasági életét minden elnökválasztás előkészületei megakasztják és válságba sodorják. Nem is ütközött meg senki, mert ezt valóban csak a bekövetkező „aratás“ előkészületének tekintették. De nagyon hosszú volt az az út, amelyen eddig eljutott a modern gazdasági élet.

Mert nagyon hosszú ideig még az ujkorban is éhinséget jelentett a válság. Nem kell nagyon messzire visszamenünk példakért. 1855-ben Franciaországban és Angliában olyan éhinség dühöngött, amelyhez hasonlóra ma már csak Szovjetország meg Kína tud példát, vagy egy-egy indiai ország, ha nagyon rossz a termés. A gazdaságtörténelem az ujkorban 103 éhinséget jegyzett fel és természetesen ebben a számban nincs benne az, hogy a nagy tömegek élete szakadatlan éhinség volt. Angliában negyven éhinség, Németországban harmincöt ilyen tragikus lefolyású válság adatai ismeretesek az ujkorból.

Amikor az első gépeket üzembe helyezték, Angliában olyan válság tört ki, hogy a munkanélküliek tömegesen jártak be s végig pusztították és rabolták az egész országot. Formális harcot kellett ellenük vívni. Ennek pedig még alig van száz éve. Azóta kiderült, hogy a gépek nemcsak ezerszeresét tudják foglalkoztatni annak a munkástömegnek, amely régen foglalkozott takács-, vagy szegkovács-mesterséggel, hanem, hogy éppen ezeknek a gépeknek köszönhetjük, ha ma emberibb a munkás élete és ha minden szükséglet kielégítésére jut munkaerő. Holott nem is olyan régen még csak egy év szeszélyes időjárása választott el bennünket az éhinségtől és a dögvésztől.

Lassanként azonban kialakult a válságoknak az az új fajtája is, amely már nem ilyen katasztrófákban, hanem elsősorban az üzleti könyvekben és a törvényszékek irattáráiban bonyolódott le. A válság úgy, amilyennek ma ismerjük, nélkülözéssel és nehézségekkel, munkanélküliséggel, meg rázkódtatással és meglévő vagyonok elvesztésével, de azért mégis végzetes megrendülések nélkül. Ezek a válságok mindig a spekuláció tulhajtásából következtek be. Gyökerük rendszeren egy-egy háború, amikor a pénz szabályszerűen mindig elveszti az értékét. Mikor a krimi háború kitört, ez Angliában éppen olyan hasznosnak látszott, mint amilyen a világháború volt az amerikaiaknak. Távolságon keleten küzdött és öntötte vérének néhány ezer angol katona, odahaza azon-

ban a gyárak hatalmas üzemmel dolgoztak, tizezer, meg tizezer munkás kapott egyszerre kenyeret, a tőzsdéken az értékek rohamosan emelkedtek, a jegybank nem győzte nyomni és forgalomba bocsátani a bankjegyeket, ami nem inflációra kellett, hanem úgy látszott, reális értékek leszámítására. A hitelkeretek megduzzadtak, a jólét országosan kivirágzott. Egyszerre vége van a háborúnak, kiderül, hogy ami nyereségnek látszott, az csak a számok növekedése volt, a tizezrek újra az uccán vannak munkanélkül és más tizezreket rántanak magukkal, megindul a run, összeomlás összeomlás után jön, csődök egész sorozata következik s a jegybank csak a legnagyobb erőfeszítéssel s csak évek munkájával tudja elhárítani a romokat, helyreállítani az angol font hitelét, ami egyébként szintén nem idősebb még száz esztendőnél. A napoleoni háborúk idején még nagyon ingatag érték volt a font és a harmincas évekig tartott, míg a Peel-akta megteremtette számára a szilárd alapot.

A szervezés és a kultura válsága

A válságoknak különös kettősége van. Az egyik az, hogy mindig a könnyelmű spekulációnál kezdődnek el. Lehet, hogy az így felfakadó válság átterjed komolyabb vállalatokra is, mert az élet sokkal jobban egymásba fonja az üzleti köröket, semhogy intakt elemek is maradhassanak, de mindig a túlzásnak, az elszámításnak, a hozzá nem értésnek a következménye a válság. A mai válság is ilyen eredetű. Amióta a világ fennáll, mindig háborukat viselt, de még ma sem jött rá a háború gazdasági lebonyolításának módjaira. Még ma is azt hiszik, hogy a bankóprés megeresztése forgótókékat teremt; pedig ezzel csak a mérget gyártják az egész társadalmi szervezet számára, amelynek aztán hosszú idők munkájával kell ettől a méregtől megszabadulnia. De egyébként is a szédelgés, a mértéktelen nyereségvágy és az igazi értékek szem elől való vesztese a válság alapja.

Ez a külső oldal, a belső pedig az, hogy minden válság megtanítja valamire a világot. A vezető üzleti köröket éppen úgy, mint a széles néptömegeket. Drágán fizetett tanúságok ezek, de megvannak és ezeken épül aztán fel az újabb fejlődési korszak, amely a válságra következik. A híres Law-féle szédelgés, — amely nem is indult annak — megtanította az embereket a bankjegyek hasznára és arra is, hogy a távoli világrész sincs távol s kihasználható, ha megfelelő gazdasági kapcsolatok teremthetünk hozzá. A francia tőke-politikának, a francia rentier-nek az eredete itt volt, ebben a szédületes szédelgésben, amelynek a nyomán felviharzott válság csak azokat sodorta el végleg, akik az élen szerepeltek. A tömegek csak messziről érezték hullámvérését, hiszen ők nem tették kockára mindenüket s ha elvesztettek néhány aranytallért, megmaradt számukra az új lehetőségek ismerete és megmaradt az a vágy, hogy azért mégis így kellene csinálni a dolgot, csak ügyesebben, hogy végül ne usszanak el, hanem megmaradjanak a vagyonok.

Belső erők és külső akadályok

A kilátásokat enyhíti, hogy mostantól kezdve már jóval kevesebb lesz azoknak a száma, akik évente ujonnan jelentkeznek munkáért. Most kerülnek sorra azok, akik 1915-ben születtek; a társadalom munkaszervezete most sorozza ezt a nemzedéket, amely pedig csak kétharmad résznyi, mint az 1914. évi születések voltak; az 1916 és 1917. évek, sőt még az 1918. évek is alig lesznek felényien, mint a békebeli évjáratok; az 1919. évek újra elérik az 1915. éveknek az arányát. Ez négy enyhülő évet jelent a munkapiacon. A munkaerő hullámának taraja már átsapott felettünk, most hullámvölgy következik. S négy év, ameddig ez a hullámvölgy tartani fog, igen nagy idő a mai gyors fejlődés ütemében. Addig nagyon sok minden elrendeződik és helyreigazodik; a termelés megtalálja egyensúlyát, a keresetek bővebben fognak szerteáradni a társadalom szervezetében s életteljesebb lesz a fogyasztás. Utána pedig általában minden évben kisebb lesz majd az utánpótlás, mert háború óta születés mindenütt apadt. S nem lehetetlen az sem, hogy Németországnak nemsokára már nem kivándorlóit lesznek, hanem bevándorlóira lesz szüksége ahhoz, hogy termelésének gigászi kereteit fenntarthassa és étellel tölthesse meg.

A kibontakozáshoz azonban a belső erőkön kívül szükség van valamire: a nemzetek elzárkózásának megszüntetésére. Versailles és Trianon még nincs elintézve, mérge itt van a világgazdaság szervezetében. A helyzet olyanforma, mint száz évvel ezelőtt volt, amikor Londonban 2,5% volt a számitási kamatláb, Párizsban 5%, — ma Párizs és Berlin között van meg ez a különbség. Akkor London hatalmasan fejlődött, mert ennek köszönhetette, hogy magához ragadta a világforgalom jelentékeny részét, később azonban igen kemény válsággal fizette meg az előretörésének az árát. Ma Párizs nem dolgozik a világ gazdasági meghódításán, ehhez nincs ereje; önmagába zárkózik, mert mindentől retteg, hiszen minden irányban nagy veszteségek emléke zárja el vállalkozó kedvének útját. Oroszország, Dél-Amerika és még távolabbi világrészek, mindenütt voltak már nagy kárai. Válság tehát még hamarabb be fog következni, mint annak idején Angliáé, sőt már itt is van ennek az előjele. Kemény lecke, — de egy nemzet sem okulhat ilyen ostorcsapások nélkül.

A belső erők tehát már munkába léptek és dolgoznak a válság enyhítésén. De amíg a nemzetek között újra nem kezdődik meg az együttműködés, addig hatások nem érvényesülhetnek teljes mértékben.

M. M. dr.

— Minden cikkért írója felel. Az „Erdélyi Élet“ hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

Istensegíts-i magyarok, akiket az Isten sem segít . . .

Találkozás egy bukovinai csángóval, aki magyarul beszél, de nem érteni. hogy mit

— Curticinhoz közel mikor megy a zugos? — adta fel a kérdést a 2 állomás III. osztályu várótermében egy kékmándlis, de bocskoros öreg, egy kanavászban utazó képviselőnek aki magyarul beszélgetett egy szövetes kollégájával.

— Kérem, kérem? ijedt meg az utazó, — hogyan mondja?

— *Abból érdeklésem, hogy Curticinhoz közel mikor siet a zugos?* — mondta a bocskoros bácsi olyan természetes hangon, mintha nem valami góbéfurfangu találós kérdést adott volna fel, hanem csak úgy szórmentiben érdeklődne valami után.

— De kérem, — mondta ijedten az osztrai cég képviselője és ijedten körülnézett, mert az ember nem tudhatja... hátha dühöngő?

— *Nem ért engem?* — mondta az öreg szomorian. — *Pedig én magyarul szólalok, csak másos hangzással, mint ittől szokvány. Bukovi-*
BCU *Cnai magyar nyelvok.* Library Cluj

Krausz ur, aki bizonyára perfekt a kanavász- és rokonszakmában, sohasem hallott még a bukovinai csángókról és nem járt arra. Meg volt győződve arról, hogy a bocskoros valamelyik elmegyógyintézetből szökött meg és az a rögeszméje hogy ő Paál Ferenc és azért fejezi ki magát olyan stílusban, amelyet élő ember nem ért meg. Felszedte hát a kollektív kofferokat és sietve eltűnt a kijárat felé.

Megszólítottam a cifrán beszélő öreget, de nehezen értett meg, mert amint ő mondja, én

olyan hangzással szólok, amely hangzást ő nem uralhat.

Már tudniillik én olyan szavakat használok, amelyet ő nem ért. Viszont az ő hangzását én nem uralhattam.

Magyarul beszélt, magyarul, de olyan szavakat használt olyan szóképzéssel, hogy ahhoz képest a göcseji ember stílusa klasszikus irodalmi nyelv. Talán egy kicsit változtatott is a csángó nyelven, mert sokáig élt a regátban, de azért az anyanyelve magyar. Csak éppen hogy nem lehet megérteni.

Egyébként jól elszórakoztunk. Még valami barna aszfalt burkolattal is megkínált, de enni nem tudtam belőle, mert egy kicsit kemény a bukovinai kenyér. Állítólag korpából és

kukoricaliszból készülne, de mintha fenyőfakéreg szaga is volna. Pedig az öreg tiltakozott, hogy nem, még nem, csak úgy tavasz felé...

Hát elmondom, amit hallottam tőle, de csak a magam „hangzásával“, hogy jobban „uralják“ (megértsék). Már tudniillik azt a keveset, amit magam is „kiuraltam“ belőle.

A csángók

A századvégi millenáris nagy nemzeti felbuzdulás idején társadalmi akciót indítottak a bukovinai csángó falvak hazatelepítésére. Három magyar falu volt a román, rutén, orosz néptengerbe ékelve: Istensegits, Hadikfalva és Andrásfalva. Hogy mikor és hogyan kerültek oda, megállapítani már nem lehetett, ők Csaba királyfi leszármazottjainak tartják magukat, aki üldözői elől menekült megmaradt csapatával és az apja kincseivel a hegyek közé. Az utódok elszaporodtak, de a kincsek elfogytak. Mikoriban megtalálták őket, nagy szegénységben éltek

és azt sem tudták, hogy van egy ország, ahol azt a nyelvet beszélik, amelyet ők.

A század elején sikerült vagy háromszáz családot hazahozni, az ottmaradtakat a kormány segítette. Rákosi Viktor vitt vagy kétizben nagyobb összeget nekik, amiből templomot építettek, magyar tanítót és papot küldtek ki hozzájuk. Aztán jött a háború. Egy millió magyar ide, két millió oda, fél millió amoda szakadt a Kárpátokban, Doberdón, az Isonzáznál is elveszett egynéhány százezer, Szibéria is elnyelt, Amerika is,

kinek jutott volna eszébe törődni azzal, hogy Bukovinában is él vagy ezer. Szétszóródtunk, mint a zsidók Babilon után. Itt is egy sziget, ott is. Hát Bukovinában is van egynéhány.

Akikről mindenki elfeledkezett.

— Istensegitsen, Hadikfalván, Mihályfalván, amikor én ellábaltam óhajt (onnét?) éldingéltek vagy eziren (ezren) mondja az öreg.

No, nagyon rosszul „éldingélhetnek.“ Olyan szegénységben élnek, amilyen az ember csak hegyek és ruszinok közt lehet.

Magyarországról évek óta semmiféle támogatást nem kaptak. Az iskolájukban nincs magyar könyv, magyar ujság nem jár.

Az erdélyi magyarok nem törődnek velük. Néha küld valamelyik kulturális egyesület egy-két könyvet, de mihaszna, ha nem tudnak magyarul olvasni. Néha-néha elvetődik közéjük egy-egy erdélyi ujságíró is, aki megírja, hogy milyen bajban vannak a csángó testvérek. Hogy évszázadok óta megtartották nemzetiségüket, de már lassan beleolvadnak a környezetbe. Ennyi minden, amit értük tesznek.

— No és minek megy Pestre?

— A vérem igazította a dolgot ej (aki?) a vízi országból cédulát eresztett, hogy sietek ki én is.
Pesten van a cédula az írósknál.

(Az öreg után szabadon: Az amerikai fia küldött hajójegyvet, hogy menjen ki ő is, de a hajójegy a társulat pesti irodájában van.)

— No és Istensegítset otthagyja?

— Nem lakozom én már ét (öt?) éve. Elfujunk (széledünk) onnét.

Csaba királyfi utódja szomoruan bólint, mond egy pár bucsuszót, amit nem értek és megy a Perron felé.

Bocskor a lábán, batyu a hátán, megy Amerikába.

KISÉRT A MULT

Bizony kísért, Hölgyeim és Uraim . . .

És ehhez a kísértéshez egyáltalán nem szükséges, hogy a szóbanforgó mult kissé rovott jelleggel bírjon. Ez a mult nem igényel büntetett előéletet, hanem a lehető legnagyobb nyugalommal jár vissza kísértetni még azoknak a hótiszta jellemeknek az életébe is, akiket mint követendő példákat szoktak állítani polgártársaik elé.

Mert legyen az illető példakép életének minden egyes perce hótiszta, legyen a legtisztább és a leg-havabb, mégis vannak ezekben a percekben olyan sötét pillanatok, amelyekre a példaképnek csak rá kell gondolnia és összezicskordulnak a fogai arra a gondolatra, hogy abban a bizonyos sötét pillanatban mi történt vele.

Tegyük fel, hogy a szóbanforgó példakép kitüntetésekkel elb. ritott mellü nyugalmazott altábornagy. Tegyük fel, hogy véletlenül meglátja az uccán hajdani szivebálványát, ki is jelen pillanatban hatgyermekes, tizennégy unokával megáldott nagymama, ami azonban nem akadályozza meg abban, hogy barátságosan rá ne mosolyogjon hajdani gavallérjára.

És mit méltóztatnak gondolni: mi jut erről a mosolyról a gavallér eszébe?

Az a számos rózsaszín óra, amelyet bálványával sétátereken, zsurokon, mit tudom én hol andalogva töltött, avagy az az egyetlen sötét pillanat, amidőn valaha kadétkorában, egy bálon táncolt a bálvánnyal és roppantul meg akarva csillogtatni valcerművészetét, fordul vele három szédítőt, sőt fordult volna egy negyediket is, azonban beleakadt a sarkantyuja a bálvány uszályába és erre a következő pillanatban a terem kellős közepén szabályosan hasravágódtak mind a ketten. Ő is meg a bálvány is.

Bizony mondom, hogy ez a sötét pillanat jut a nyugalmazott altábornagy eszébe, elfutja arcát a vér és momentán úgy érzi magát, hogy odaadná a melléről a vaskoronarendet

a kardokkal, ha az a sötét dolog meg nem történt volna vele.

Kisért a mult, Hölgyeim és Uraim, kísért . . .

Avagy tegyük fel, hogy az illető, akit a mult kísért, nem katona, hanem civil. És ezt itt most csak azért említem meg, mert ha katona lett volna, akkor nem kellene a színházba a szmokinghoz nyakkendő t vennie. Ha nem kellene, nem történhetett volna meg vele egyszer, hogy nem vette fel és egész este roppantul csodálkozott ugyan azokon a furcsa pillantásokon, amelyekkel a többi színházlátogatók végignézték, de a nyakkendő hiányát csak otthon vette észre a tükör előtt. És ez a pillanat, odahaza a tükör előtt, már tíz évvel ezelőtt történt ugyan, de még mindig visszajár kísérteni.

Mint ahogy visszajár az a pillanat is, amelyről alapjában véve nem is ő tehet, hanem a szabója, mert, ha csak valamivel erősebb cérnával tákolja össze azt a nyomorult nadrágot, ki van zárva, hogy végigrepedt volna rajta abban a pillanatban, amidő n ő azt a retikült felemelte, ami még nem is lett volna olyan nagy baj, de ő abban a pillanatban azt hitte, hogy csak a szék recseg és egész este a legszemesebb dolgokat mondta és azt hitte, hogy azon nevetnek.

Vagy amikor a Méltóságos Asszonynak elmesélte azt a híres anekdótát, hogy a nagyszakállu Tristan Bernard, a kiváló francia író beült egy női szakaszba és amikor ezt az anomáliát a kalauz kifogásolta, azt felelte, hogy ugyan mit akarnak tőle, hiszen ő az a híres szakállas hölgy.

És csak amikor ezt az anekdótát már elmondta és csodálkozva tapasztalta, hogy a Méltóságos Asszony nagyon fagyosan hallgatja a dolgot, villant az eszébe, hogy rémes, hiszen a Méltóságos Asszonyról köztudomásu, hogy az kénytelen szegény mindennap szabályosan megborotválkozni, zsillettel. Ebben a pillanatban elsötétedett a világ és habár azt az örökösödési pert, amit aznap este a Méltóságos Asszonytól ki akart volna udvarolni, ugyse biztos, hogy ő kapta volna meg, de mégis, ha ez a pillanat az eszébe jut, ma is ökölbeszorulnak a kezei.

Továbbá egyszer egy igen kiváló tudós társaságában rosszul használt egy igen szót és az a szó azonnal gyanus volt neki, ennél fogva, amint hazaért, rögtön megnézte a Lexikonban és akkor kisért, hogy tényleg egész más valamit jelent, mint amire ő használta. Azóta gyakran találkozott ugyan az illető tudóssal és ez az idegenszó-dolog soha nem került bár köztük szóba, de neki mégis az az érzése, hogy az a tudós azóta is kizárólag arra a szörnyü pillanatra gondol, amidő n ő azt a végzetes idegenszót kiejtette . . .

Azonkívül az is mindig visszajár kísérteni, hogy az ember akkor annak a leánynak nem azt mondta, ami aztán a lépcsőházban eszébe jutott, hogy nini: ezt kellett volna mondani, milyen kitünő lett volna, hanem egész másvalamit mondott neki az ember és azt a másvalamit is ugyszólván csak elhebegte, szörnyü pillanat volt, nem tudom, mit nem adna az ember, ha meg nem történt volna.

Végül, hogy személyes meggyékre terelem a dolgot, nekem jómagamnak például vannak cikkeim, amelyekre, ha rá gondolok . . . Rémes . . . Én mondom Önöknek, Hölgyeim és Uraim, kísért a mult, határozottan kísért . . .

És sajnos, nem tartom kizártnak, hogy ezzel a mai cikkel kapcsolatban szintén kísérteti fog. —n—n.

A művész nő milliós tranzakciója

Az Erdélyi Élet eredeti tudósítása

Budapest. A főszerkesztő uraknak meglehetősen szerencsés-jük, hogy Ehrenfeld Magdának nincsen bátyja s ha volna, nem hozzám hasonló vérmérsékletű férfi. Mert ha története-

sen az én hugommal esik meg, ami a nyir-egyházi fakereskedő lányával s arról úgy és azt írják a hirlapiró urak, némi tettleges helyreigazítási kísérlet folyamata egész biztosan megindul a sunyító sajtódzsungelben. Nem riadtam volna vissza a párviadal vétségéért kijáró büntetésektől sem, noha eddig csupán hasonló bűncselekményekért sújtott szabadságvesztés

büntetéssel a bíróság. Ezenkívül alkalmasint hatalmas kosarat vásárolhattam volna, hogy abban gyűjtsem össze mindazokat a bocsánatkérő nyilatkozatokat és egyéb bejedd dadogásait a főszerkesztő uraknak és az általuk doppingolt sajtókuliknak.

CU Cluj / Central University Library Cluj

2.

Ezzel a fenti megjegyzéssel egyben szint vallottam fel-fogásomról a magánélet szentségét illetően. Ez a védelem azonban nem illeti meg azokat, akik a magánéletükből élnek a híres sztárokat éz alsztárokat, akikről mindenki tudja, hogy nem gázsijukból vásárolják meg Pompadour ágját és Cleopátra aranyсарuját, s akiknek az esti felléptidija egyenes arányban áll nemcsak szinpadí képeességükkel, de magánéletük szenzációt termő anyagával is.

3.

A művész nő például, akiről az elmúlt napokban megint többet cikkeztek, mint akár az agrárválságról, vagy a francia-olasz flottaegyezményről, semmiképpen sem tarthat szá-

mot az olyasfajta lovagias kiállásra, ami a legkissebb jussa minden lánynak, vagy asszony-nak, ha a saját felfogása szerint, a köz-morállal szembehelyezkedve rendelkezik is maga felett. Mert a művész nő mindenkor elmulasztotta azokat az óvatossági rendszabályokat, amelyek a magánéletet a nyilvánosság elől elkendőzik. Sőt nemcsak elmulasztotta

ezeket, nemcsak hangfogót nem használt, de a mi modern világunk valamenyi hangszorókészülékét felsorakoztatta, hogy

mentől többet beszéljenek kutyáiról, villájáról, bankbetétjeiről, bankárjairól, főszerkesztőjeiről, grófjairól és egyéb smacipartnereiről.

4.

Legutóbb a gróf volt műsoron. Aránylag hosszú időn át s némi látszólagos visszavonultságban. Mindaddig, míg a művészni karrierépítkezése közben így tartotta kívánatosnak. Most aztán annál többet beszélnek róluk. A szerelmükről, a terveikről, összekülömbözésükről. Ugyanakkor a hozzátartozó százezrekről, sőt milliókról is.

5.

Holott az igazság kevésbé romantikus. De annál érdekesebb. Közgazdasági szempontból egyenesen szenzációsnak mondható. Valóságos regény, a legmodernebb írásmű, megfelelő diszlettel, kellékekkel, hiperexpresszionista rendezésben.

6.

Előzmények? Természetesen. A híres színésznő ugyanolyan odaadóan, mint aminő önzetlen szerelemmel szerette a nemescsengésü grófi név legidősebb viselőjét, a hitbizomány várományosát. Ez annál szebb volt tőle, mint-hogy megelőzően pontos információkat volt módjában szereznie a nemescsengésü név birtokosának gazdasági körülményeiről. Nevezetesen arról is, hogy költekezései miatt gondnokság alatt áll s hogy szerény napi ezerpengős apanázsa legszemélyesebb kiadásaira sem nyújt fedezetet. Sőt arról is megbízható értesülései voltak az aranyszivü művésznek,

hogy az ifju gróf becsületszavát adta miszerint nem ir alá többé váltókat, nehogy ismétlődhessenek bizonyos kellemetlen jelenetek, melyek legutóbb, is tanukénti minőségben bár, de a hatóságok elé kényszerítették a hitbizomány várományosát.

6.

A művészni mégis szerette a grófit önzetlen, tiszta éterikus, megható ragaszkodással.

7.

Az elmúlt hét elejéig.

8.

Ekkor, ugylátszik, elolvashatta a Frankfurter Zeitung gazdasági rovatát, vagy más hasonló lirai olvasmányt, ami az önzetlen szivü művésznióket mindennél jobban érdekl s abból azt a meggyőződést szerezte, hogy a mai világgazdasági krízisben határt kell vetni mindenfajta önzetlenségnek. Ez meg is történt, a művészni részéről rendkívül decens formában, nemes elbágyadással, halk és szenvedéssel teljes hangon.

A gróf, mint igazi ur, rendkívül kinosan feszengett, s természetesen kijelentette, hogy ha rajta állna, országának, azaz pardon, birtokának a felét azonnal a művészre liliomkarcsu bokái elé rakná. Sajnos, azonban jelenleg nincsen rendelkezési joga, de annakidején majd, stb.

10.

Másnap a művész, némi zavarral és elfogódással de azért érthetően figyelmeztette önzetlen szerelmének tárgyát, hogy a dolgon lehetne segíteni. Van egy bankár, kedves, zseniális ember, aki még e szörnyű gazdasági válságban is tud pénzt szerezni egy majoreszkónak.

11.

A gróf érintkezésbe lépett a bankárral, akivel egyébként is sűrűn volt találkozása. A bankár elmondotta, hogy egy másik hatalmas vagyon kormányzójának a kasszájában éppen akad százezer pengőcske. Ezt a gróf ur megkaphatná, csupán egy cédulát kellene aláírni. A gróf hivatkozott ígéretére, amelyik szerint neve nem szerepel többé váltón. Bankár viszont meggyőzően fejtette ki, hogy a váltó nem kerül forgalomba, a jószágkormányzó Wertheimszékrenyében marad mindaddig, míg a gróf nem veszi át

a rendelkezési jogát birtokai felett.

12.

Együtt mentek a pénzért. A gróf ur aláírta a nevét egy százhuszezer pengős váltóra és felvette a százezer pengőt. A Ferenciek terén éppen deket harangoztak és a szelid galambok meghatottan eszegették a kenyérmorzsákat. Talán éppen érzőszívű művész szeretetadományát.

13.

Délután 5 órakor a művész előkelő izléssel berendezett otthonában jelentkezett a gróf ur. Igazi gavallér könnyedséggel nyújtotta át a bankjegyköteget. A művész szakértő griffel tapogatta ki, nem hiányzik-e százból, majd ellenállhatatlan büvösolya kíséretében retiküljébe csusztatta a száz darab ezrest.

Ugyanott volt már ebben a pillanatban a százhuszezer pengőről kiállított váltó is, a gróf aláírásával.

Megkezdjük tüzőtől megmentett áruink minden
elfogadható árban árusítását
TRANSYLVANIA
ERNYŐÁRUHÁZ, (Fischer Eliz-palota).

A száz darab ezreseként ugyanis a művész reggel vette ki a bankból és adta át a jószágkormányzónak, hogy az a gavallér grófnak adja kölcsön. A művész tehát százezer pengő tőkével, nem egészen 5 óra leforgása alatt, nem egészen 120.000 pengőt keresett. Azért nem egészen százhuszat, mert a kamatvesztéséget is számítani kell s netalán az üzletkötés körül felmerült egyéb költséget és honoráriumot is.

15.

Ugyebár zseniális? Aki kitalálta, megérdemli, hogy vezetőszerepet kapjon pénzügyeink intézése körül. Ha a művész találta ki, úgy ő a legjogosabb jelölt a pénzügyminiszteri állásra; ha a bankár agyában született meg ennek a ragyogó tranzakciónak az ötlete, akkor a bankár a legjogosabb kandidátus.

16.

Mindössze ennyi történt. Haragról pedig szó sincsen De hogyan is lehetne neheztelni olyan zseniális finanszpolitikusra, aminő a gyöngyvirág gyengédlelkű, csupa önzetlenség primadonna.

17.

Bár azért időközben nézeteltérések is voltak. Annyira komolyak, hogy a gróf, bármelyik nyilvános helyiséget kereste fel, amit rendelt, azonnal ki is fizette. Hogyha a művész netalán utánna jönne, gyorsan és feltűnés nélkül eltűnhessen,

Mi történt a polgári és az egyházi esküvő között? . . .

Ezt az esetet főként azért érdemes feljegyezni, mert ha csak néhány könnyed tollvonással is, mégis a kor portréjához szolgál studiummal.

Az előkelő igazgató leánya valahol megismerkedett egy fiatalemberrel. Talán a korzón, talán egy bálon, mert ezen a két helyen mindenki jelen lehet, aki vasaltatni szokta a nadrágját.

A fiatalember szokta. Ámbár egyébként nincsenek nagy igényei. Nem is lehetnek. Pedig tehetséges fiu. Tehetségesen táncol. Éppen ezért reménykedhet abban, hogy egyszer még felfedezik és leszerződtetik. Parkett-táncosnak.

Az igazgató fiatal és tapasztalatlan leánya azonban sokkal többre becsülte a fiatalembert. Annyira, hogy beleszere-

tett. Komolyan, főschriftosan, hogy feleségül akart menni hozzá. Amit bejelentett az édesapjának is.

Az apa megdöbbsent. Ismerte a leányát. Tudta, hogy nemcsak szép és okos, de az édesanyja igazán féltve nevelte. Elzárta az élet csuf igazságai elöl. Az igazgató féltette a tapasztalatlan leányt s elhatározta, hogy sürgösen férjhez adja. Persze, nem a jövődöbbseli parkett-táncoshoz.

Hanem a másik igazgató fiához.

Ugyis régen tervezték ezt a házasságot.

A másik igazgató fia is csinos fiatalember, aki szerette a leányt, annak ellenére, hogy a leány még nem szerette őt.

Az eljegyzést megtartották s kitűzték az esküvőt is.

A menyasszony ekkor levelet irt a vőlegényének. Azt irta, hogyha ragaszkodik a házassághoz, ő nem fog megszökni, ellenben olyant csinál, amilyet még a világ nem látott.

Nagyon naiv leány volt.

A vőlegény azonban bizott abban, hogy esküvő után a szerelem is megjön s esze ágába sem jutott, hogy visszavonuljon.

Az ifju jegyepár, a tanukkal együtt, megjelent az anyakönyvvezető elöl, aki előírásosan házastársaknak minősítette őket. Az egyházi esküvőt három nap mulva kellett megtartani.

Közben az igazgató leánya — meglátogatta szerelmesét. S azután erről ugy a férjét, mint a két apát értesítette.

Az egyházi esküvőt egyelőre elhalasztották s most a fiatal férj azon gondolkozik, hogy a házasságot vagy a válópört kezdje meg? . . .

Közgazdasági Élet

Tizenötmilliárd lej összegü életbiztosítás egy évben

A wieni Phönix Életbiztosító Társaság eredménye. — A Creditanstalt vezetősége az igazgatóságban

A kontinens nagy biztosító intézetei most készítik el az elmúlt évi működésükre vonatkozó jelentésüket a mérlegadatok alapján. Az évről-évre sulyosabban érezhető világválság közepette fokozott érdeklődés nyilvánul meg a nagybiztosítók elmúlt évi eredményei iránt. Így élénken kommentálják most az európai szaklapok a wieni Phönix készülő mérlegének előjelentését, amely a következőket tartalmazza:

A Phönix Életbiztosító Társaság, Wien, az 1930. év folyamán 624,604,277 shilling, azazaz közel tizenötmilliárd lej összegü új életbiztosítást kötött, az előző évi 592,027.381.— shillinggel szemben. Ebből a tekintélyes állományból az egyes

országok a következő arány szerint vették ki részüket: Ausztria 21⁰/₁₀, Németország 22⁰/₁₀, Csehszlovákia 14⁰/₁₀, Magyarország 12⁰/₁₀, Olaszország és a többi nyugateurópai országok 12⁰/₁₀, Lengyelország, Jugoszlávia és Románia 14⁰/₁₀, a még fennmaradó 5⁰/₁₀-ot Keleteurópában, Egyiptomban és Kiszáziában költötték a Phönix képviselői.

Az elmúlt év végén a hatályban levő életbiztosítás szerződések összege meghaladta a kétezerhatszázmillió shillinget.

Az év folyamán, elhalálozás folytán megüresedett helyekre, a társaság kormányzó-tanácsába a következők válsztattak be:

Dr. Hans Mauthner, az Österreichische Creditanstalt alelnöke, dr. Hajdu Zoltán, az Österreichische Creditanstalt ügyvezető igazgatója, Eduard Braisach, a wieni Börsenkammer alelnöke, Franz Klein — Wiesenberg, nagybirtokos és W. A. Workmann, a Legal and General Assurance Society Limited in London vezérigazgatója.

Az igazgatóság elnökévé dr. Hans Mauthnert, az Österreichische Creditanstalt für Handel und Gewerbe alelnökét választották meg.

Mint az intézet aradi képviselőitől értesülünk, az új angol és amerikai érdekltség folytán hamarosan bevezetik itt is a nagyszerű csoportbiztosítási rendszert, amely már számos európai országban és főleg Amerikában a legnagyobb iparüzemekben be van vezetve.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Film Élet

Sex Appeal-láz

A sex appeal-t Amerika találta fel, mint a telefont, vagy a hangosfilmet, de hogy Európa fogja lejártni, ez biztos.

Émelyítő, ahogy Európa a jelszavakra reagál — már t. i. az ilyenlékre, mert tudnék hirtelen egy párat mondani, amikre egyáltalán nem reagál, úgy hogy azok csakugyan jelszavakká lettek.

Sex appeal: tipikus kitermelése annak a testiségbe ker-gült amerikai moziciccs-szellemnek, ami Európa minden városában helyénvalóbb és aktuálisabb lehet e percben, mint éppen nálunk, ahol mégsem zajlik az a százszázalékos gyöngyélet, mint azokon a tájakon, ahol ezek a sexapeales történetkéek folydogálnak.

Amint a mozi felvillantatott és megkez-dett, azt jobbról-balról megvilágították, bete-tőzték és házhoz szállították a magazinillusz-trációk... s így lőn, hogy kezdetben vala a jazz, a girl, a boyfriend, a happy-end közkeletűsége..., míg most, ugyanilyen uton, hozzánk érkezett ez a zavaros fogalom, ez a sex ap-

peal, amit a németek — ebben sem türve idegen kifejezést — jó vaskosan Ruf der Sinnlichkeit-re fordítanak.

Érzékiségre appelláló szózat — valahogy így mondanák magyarul, ha csak nem úgy, ahogy valakitől hallottam, „magyarra átírva“ a sex appea-lel rendelkezőt — kétségtelenül a legáltalóbban: kívánatos nőszemély... Aradiasan viszont úgy használják, ahogy szintén ellestem a minap egy étteremben:

— Nem akarsz borjuvesést?

— Nem, a borjuvesésnek ma nincs rám sex appealje...

* *

Sex appeal nélkül ma nem lehet boldogulni, nem lehet társaságba járni, nem lehet még csak egy teameghívásra se számítani.

Kelléke a mozivásznonról és szinpadról átcusuzott a társadalmi életbe is, ami ép oly ferde, mint indokolatlan, hiszen itt nem kell tömeghatásra dolgozni — itt a tetszés vagy nemtetszés teljesen szubjektív, teljesen magánügy, aminek az eszközeit sem lehet általánosítani.

Még nevezetesebb különféle sex appealeket mégállapítani, ahogy a multkor olvastam valahol a sex appealről eszmétfuttató ujságcikkek tengerében.

Eszerint óriási sex appealje van Mussolininek, Shawnak, Ghandinak Einsteinnek — mert erotikus sex appealen kívül van politika, irodalmi, színházi, sőt közgazdasági sex appeal is: ez magyarázza egyrészt a férfiak karrierjét és hatásukat a tömegekre.

Ghandi és Einstein . . . és sex appeal!

Ez után az okoskodás után, mári igazán csak az hiányzik, hogy a gyerekek sirva jöjjenek haza az iskolából, hogy a Weisznek a harmadik bé-ből nagyobb sex appealje van, mint nekik s a tanítónéni ezért külön egyest irt be Weisznek az osztály-sexappealeket nyilvántartó rubrikába.

A férjhezmenni vágyó özvegy eszerint nem a hozományát fogja hangoztatni az apróhirdetésekbén, hanem jól fejlett sex appealjét, sőt a háztartási alkalmazott is ezzel igyekszik majd bedüteni a Nagyságákat; a kozmetikai intézetekben és szanatóriumokban külön sex appealkurát lehet majd tartani a a hölgy, aki bemegey, mint Vacarescu Helén, avagy Schimmer Róza, kijön, legalább is, mint Greta Garbo, esetleg Cleopatra, akit előbbi irás szintén tetemes adag sex appeal-tulajdonosnak könyvelt el.

* *

Érdekes, leginkább csunya nők ragaszkodnak ehhez a sex appeal-mániához.

Nagyon érthető, hiszen az egész sex appeal-elmélet sarkpontja, hogy lehet valaki sex appeal-nagybirtokos líkarcnyi szépség nélkül is. Csunya vagyok, igaz, de van sex appealem — ebbe ma minden nő belenyugszik — holott nehéz elképzelni, hogy a csunyaság tetszést, — főként erotikai

tetszést, tehát sex appeal-t — váltson ki a legszárazabb teoretistánál is . . .

A millói Vénus sex appealje viszont nulla, amit alighanem azon az alapon döntöttek el illetékesek, hogy nem volt annyi kalandja, mint Clara Bownak. Mona Lisának állítólag hatalmas erejű sex appealje van, ami miatt el is lopták. — énám ugyan nem hat, ami szerencsére, nem irányadó, mert így voltam Valentinoval is, aki pedig csak megjelent a vásznon s rögtön olvadozni kezdett sex appealje varázsától az egész mozi.

Ma, mint ismeretes, Marlene Dietrich Hollywood sex appeal-királynője, akit előbb bojkottálni akartak, aztán rájöttek, hogy nem tehet szegény semmiről, olyan nagy sex appeal-lel áldotta meg a sors!

Pola Negrire még azt mondták: démon Greta Garbóra, Putty Lyára, hogy „vamp“, a szőke Marlene már sex appealjének alibije alá bujik és csinálhat, amit akar: nem felelős érte, a sex appeal minden alól felmenti, mint megrögzött tolvajt a kleptománia.

* *

Nem tudom megérteni egyébként, miért nem hat ez a bübáj — ha éppen az a vicce, hogy mindenkit behódít — a közvetlen környezetre, például Marlene férjére, aki nyugodtan élt Berlinben s minden jel szerint fütyül felesége sex appealjére?

Azt lehetne mondani: egy ember izlése nem döntő, ha tömegek tetszés örjögésről van szó.

Helyes.

Miért van akkor minden modernebb filmgyárhoz külön szerződötve u. n. sex appeal-szakértő, aki a mixernél, a hangkeverőnél is nagyobb hatalmasság, mert ő választja ki: kinek van a szereplők közül sex appealje, kit lehet alkalmazni?

Akire kinyilatkoztatja a „nincset“ — mehet, ha maga Napoleon is, női kiadásban. (Napoleont mondom, mert ő — mint megnyugvással olvasom — még Szent Ilonán is jókora sex appeallel rendelkezett.)

Nyáron, Berlinben láttam egy ilyen sex appeal-becsúst. Cvikkere volt, hasa volt, fehér kabátja volt s Beinfleischt evett káposztával és limonádéval. Böck urnak hívták s egyetlen kézlegyintéssel a leggyönyörűbb nőt intézte el. Nem tetszettek neki, tehát nem volt sex appealjük. Abtreten!

A sztárjelöltek kicsit sirtak, aztán lemosolyogták Herr Böck-öt. Nekik nincs sex appealjük? Nekik? Elég tanu van az ellenkezőjére — menjen csak filmre az, akinek csakugyan nincs! Akinek van, az nem esik kétségbe a magánéletben; ez a leglényegesebb az egész sex appealban.

— Olvasóink figyelmét felhívjuk mai mellékletünkre, a 25. osztrák sorsjáték-tervezetre.

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

— Prall Gusztávot, a Nagyszebeni Általános Takarékpénztár aradi fiókjának szimpatikus igazgatóját a központ — helyettesítés céljából — a cluji fiók élére delegálta. Az aradi fiók ideiglenes vezetését Jost Ádám vette át, aki eddig is érdemes munkát fejtett ki az intézetnél. Tekintettel arra, hogy Prall igazgató jól ismeri a cluji piacot, lehetséges, hogy véglegesítik ottani pozíciójában, mely esetben Jost Ádám is megmarad az aradi fiók élén.

— *Más.* Weissenburger Ferdinand, a Bánáti Bankegyesület vezérigazgatója április elsején átadja helyét a hármas komiténak. Amennyiben nem kerül az igazgatósági tagok sorába, mint a D koncernt megbízottja marad az intézet kötelékében. Annyi bizonyos, hogy értékes helyi és szakismereteivel továbbra is hasznára válik a banknak, melynek felvirágoztatása kétségtelenül nevéhez fűződik. Egyébként Bánffy Sándor igazgató, az intézet köztisztelőben álló legrégebbi tisztviselője is tagja lesz annak a szűkebb komiténak, mely a jövőben a Bankegyesület ügyeit intézi.

— *Más.* Az egyik manchesteri lap többek között a következőket írja az S. D. Bles & Sons textilkereskedelmi vállalat bukásával kapcsolatban: „A kilencvenéves cég fizetésképtelenségéhez hozzájárult, hogy az utóbbi Clujévekben a cég idősebb főnökei elhaláloztak, illetve nyugalomba vonultak s ennek következtében lényeges tőkét kellett kivonni az üzlet finansziális alapjából. A keleti fiókoknál pedig 96000 font hiány mutatkozott, mely összegnek előreláthatólag a kétharmadrésze teljesen elveszett. A gyapot áresésével kapcsolatban is súlyos veszteséget szenvedett a vállalat. Egy utóbbi időben kötött üzletből kifolyólag 8664 font differencia robbantotta ki az összeomlást, mely általános részvételt keltett.“ Aradon, a romániai vezérképviselőt székhelyén is meglepetéssel fogadták a hírt, de itt lényegében semmi változást nem jelent a központ bukása, mert a lerakathnál már huzamosabb idő óta amugy is csak likvidálási munkálatokat folytatnak.

— *Más.* Hogyha a háziurak teljesítik a kereskedők kívánságát és leszállítják a boltbéreket husz százalékkal, akkor lesz csak sok gondjuk a kereskedőknek. Honnan veszik majd elő a többi nyolcvan százalékot?

— *Más.* Országosan megbukott a Fumosan. Ezen senki sem csodálkozott. Nemrég halt meg ugyanis az angol dohánykirály és másfélmillió fontot hagyott a boldog örökösökre. Neki nem ártott a nikotin.

— *Más.* A jóízű közönség teljes távolmaradásával zajlott le Aradon a szépségverseny. A rendezés sajnálatos bonyodalmakra adott alkalmat, amit városzerte élénken

kommentáltak. A hatóságok fejei az utolsó percben lemond-
ták a zsűriben való részvételüket, — ezt általában mindenki
helyeselte is. — Miután Anghel István nyugalmazott polgár-
mester románnyelven megnyitotta a szépségversenyt, Vel-
csov Géza dr. magyarul üdvözölte a megválasztott királynőt,
— Tamasdán Octit — aki valóban valamenyi miss között a
legszebb volt. Ez sehogysem tetszett egy jelenvolt városi
funkcionáriusnak, aki még a helyszínen kifogásolta a magyarul
elhangzott köszöntőt, — Velcsov dr. azonban erélyesen magá-
hoz térítette turbuzgóságából. A szépségversenyt általában fej-
tanság jellemezte és élünk a gyanupörrel, hogy Forrai timi-
sorai „missmacher“-nek egyhamar nem ugranak be lap-
társaink. Ettől függetlenül, ismételjük, a különféle trük-
kökkel fűszerezett választást mindenképen Tamasdán Octinak
kellett megnyernie, mert — kevés kivétellel — megközelítő
komoly konkurenciája sem akadt.

— *Más.* Mari néni haláláról a város vezetőségének is
illet volna tudomást vennie. Szendreyék hetvenöt éves korban
elhunyt öreg házvezetőnőjéről van szó, aki egyhuzamban
hatvan egynéhány évet töltött el a színigazgatóék szolgál-
tában. Máshol a huszonöt éves szolgálati időket is jutalmazták.
Ha már életében nem kapott hivatalos elismerést becsületes,
hüségös munkában eltöltött évtizedeiért, a példa kedvéért
legalább halála után állítson emléket részére a „hálás“ utókor.

Hölgyeim és uraim, — hireink közlését befejeztük.

Speaker.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

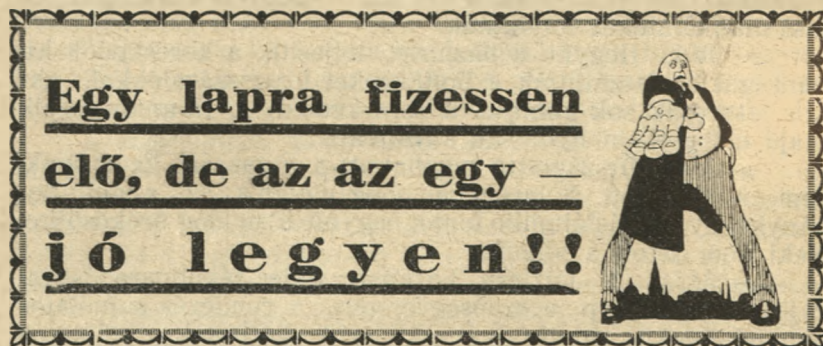
NYILTTÉR

E rovat alatt közölteként nem vállalunk felelősséget.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására
adni, hogy **bélyegző és vésnöki müintézetemet** Str. Alexandri
(Salac-u.) 5. szám alól Str. Bratianu (Weitzer-uca) 9. szám
alá **helyeztem át.**

A n. é. közönség további pártfogását kérem

CSÁKY GYULA, vésnök.

— **Miért nem tanácsos tulságos vérmes reményeket fűzni a kölesönhöz?**

Egy vidéki városkában anynyira elszaporodtak a tüzesetek, hogy a tanács elhatározta egy új tűzifecskendő beszerzését. A beszerzéssel a tűzoltó parancsnokot bízták meg, aki a fecskendőt meg is vette és összehívta a tanácsot egy ünnepélyes főpróbára.

A fecskendőből azonban oly gyatrán jött a víz, hogy az egyik tanácstag megszólalt.

— Ez a fecskendő nem jó, mert ha például egy emeletes

ház teteje ég, nem lehet vele addig felspriccelni

— Nem is kell, — replikázott a parancsnok — mert amíg mi a tűzhöz kivonulunk már rég lent ég a földszinten.

♦♦♦♦♦

— **Miképpen lehetséges az, hogy a „leltári árusítás“-t, „üzletáthelyezés“-t stb. hirdető kereskedők mégsem fizetnek rá az üzletre?**

A ruhakereskedő így szól a vevőjéhez:

— Ez az öltöny pompásan áll Önnek. Esküszöm, hogy ezen az áron direkt ráfizetek az üzletre.

— Ugyan kérem, ha minden ruhánál ráfizet, hát akkor tulajdonképpen miből él?

— Hát tetszik tudni, a csomagolópapíron és a spárgán keresek egy keveset.

♦♦♦♦♦

— **Sikerül-e vajjon a parlamentben bebizonyítani, hogy a kartellek tényleg szipolyoznak?**

A tanító felszólítja Móríckát:

— Mórícka bizonyítsd be nekem, hogy a föld gömbölyű.

— Mit kell azt nekem, tanító ur, bebizonyítani — mondja Mórícka — hiszen az már be van bizonyítva.

♦♦♦♦♦

— **Miért fogadják a munkanélküliek egyes érzelmekkel azon hiradást, hogy a kölesön után megkapják a közmunkákat?**

Egy házaló odamegy a kávéházba Kohnhoz és azt mondja:

— Tessék sorsjegyet venni, nagyságos ur, holnap lesz a huzás.

— Ha holnap lesz a huzás, — feleli Kohn akkor nem veszek.

— Miért ?

— Mert nekem ma kéne a pénz.

♦♦♦♦♦

— **Miután Mironescu kijelentette, hogy a kölesön után minden jobbrafordul, van-e ok arra, hogy az emberek továbbra is szomorodjanak ?**

— A hithü zsidó legnagyobb vágya, hogy Palesztinában, a szentföldön élhessen.

Tel-Avivban, Palesztina fővárosában megkérdik egy zsidótól:

— Hogy vagy ?

— Hálisútnnek ezen a földön élhetek, tehát boldog vagyok.

— Na és van megélhetésed ?

— Ha még megélhetésem is volna, — válaszolta a zsidó — akkor direkt meg kéne bolondulni az örömtől.

♦♦♦♦♦

— **Mi az, hogy a vendégpolitikusok nyilatkozataikban a kisebbségekkel való együttműködést hirdetik ?**

K kis Kovács Bandi az egyetlen zsidó tanuló az osztályban. A többi jü mind katolikus. A tanító jegyszer minden gyerektől megkérdezte, milyen vallású és mikor a Bandira került a sor, ő is bmondta, hogy római katolikus.

Otthon emiatt szemrehányást tesznek neki és megkérdik, hogy miért tette ezt ?

— Tudjátok, — mondja Bandi — nem akartam proccolni.

♦♦♦♦♦

— **Hogy van az, hogy bármelyik vezérpolitikust hallgatja az ember, — mindegyiknek a saját pártja legönzettelenebb, a legnemesebb és a legodaadóbb ?**

Kohn a kis Mórckával kimegy a temetőbe. Mórckára sorba elolvassa a sírfeliratokat:

— Itt nyugszik X, a legjobb férj, itt nyugszik Y, a legönfeláldozóbb feleség, itt nyugszik Z, a legnemesebb emberbarát.

Mikor már egy csomó sírfeliratot elolvasott megkérdezi a papjától:

— Mondd, papa, hol vannak eltemetve a rossz emberek ?

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek
Vojtek gyógyszerár

— Miért pont a franciáktól vesszük fel a kölcsönt?

Kohn egy nagy textilcégnél árut vásárolt. Mikor már mindent kiválasztott, kijelentette, hogy neki három havi hitel kell és egyben megnevezett egy másik nagy céget, ahol majd információkat fognak róla adni.

A textilcég tényleg érdeklődött a másik cégnél Kohn után, ahol elég jó információkat adtak, de egyben közölték azt is, hogy Kohn viszont épp most kért ott információt a textilcégről.

— Hallja, — mondta neki a textiles, mikor aztán az áruért jelentkezett — micsoda chücpe az, maga kér hitelt és még információt is kér rólunk!

— Ja, — válaszolta Kohn — von e Schnorren ist nicht gut auszuborgen.

.....

— Helyes dolog, hogy a tüntető munkanélkülieket olyan szigorúan büntetik?

Kohn a nyáron, amikor már elviselhetetlen volt a hőség, lement a Marosra, levetkőzött és noha azon a helyen tilos volt a fürdés, bement a vízbe. Uszni nem tudott és csakhamar elvesztette a talajt. Épp akkor ment arra egy rendőr és rákiáltott:

— Azonnal jöjjön ki. Itt tilos a fürdés.

— Én nem fürdök, Centexküzálta magát, Kohn — én fuldoklok.

Ovomaltin és társai

Fő az egészség.

Mens sana in corpore sano.

Opasno je van se Ovomaltin.

Aszongya erős lesz, ha Ovomaltint szed. Mindennap egy evőkanállal.

Für meine Gesundheit ist mir nix zu teuer. Elkezdtem szedni az Ovomaltint, mert erős akartam lenni. Hetekig szedtem, amíg végre anyagilag úgy bele gyengültem, hogy végül is kénytelen voltam visszatérni a jó öreg tyukhusleveshez, amiben szintén van egy kis táperő, csak épen hogy olcsóbb.

Aztán aszongya, hogy aszongya. Törköly fürdő. Ha bekeni vele a hasát nem fáj a füle. Miután a fülem volt mindig a gyengém, elkezdtem vele kenegetni a hasamat. Richtig használt nem fáj a fülem, csak a hasamon rugtak be tőle a szőr-szálak. Alkoholista szőr-szálaknak nélkülözhetetlen.

Na aztán aszongya lábsó. Már évek óta olyan sótlan volt a lábam, hogy alig lehetett megenni. Was soll man machen, elkezdtem áztatni és ma olyan sós, mint egy hering. Az egész sózási művelet potom pár ezer lejbe került, de most

már legalább sósmandula helyett adhatják a lokálokban.

Na, de ez az ember nemcsak ingyenc, hanem esztéta is. Aszongya, hogy aszongya Morisson-borotválókrém. Jobb mint a Yoghurt. Egyefene mér ne legyen olyan sima az arcom, mint a sivatag. Csak Morisson-krémet használtam és valóban olyan sima lett az arcom, mint a Magyar Alföld. Még a Tiszát is sikerült rákarcolnom.

Mert fő az egészség.

Opasno je van Pivalin-szappan.

Aszongya, hogy aszongya a bőrre üdítőleg hat. Na mondok, mér ne hasson valami a bőrömre üdítőleg? Hadd hasson. Drága pénzért Pivalin-szappant vettem és üde ide, üde oda, olyan üde lett a bőröm, hogy a költők ódát irtak az üdeségemről. Még szerencsére volt annyi eszem, hog nem az arcomon használtam.

Mert fő az egészség.

Aki egészséges, erős és szép akar lanni, ne spóroljon. Próbáljon meg mindent. Mens sana in corpore sano. Opasno je van se Elida-szappan.

Pályázati hirdetmény

Ezennel pályázatot hirdetünk művészi kávéplakátra. mely a

Deinl-kávét propagálja.

1. A művésznek a plakáton elsősorban azt ki kell fejezni, hogy milyen rémdrága nálunk a kávé.
2. A plakátnak ki kell fejeznie, hogy a kávé milyen rendkívüli mértékben izgatja a szívet.
3. Előnyben részesül az a plakát, amely élethűen ábrázolni tudja, hogy a kávé élvezete után sokszor hajnalig nem tudunk elaludni.
4. A plakát színe lehetőleg kávábarna, tehát pirosaszöld legyen.
5. A plakáton lehetőleg ki kell figurázni azt az orvost, aki eltilt a feketekávétól.
6. A plakát első díja az az összeg, amelyet valaki megspórol, ha egész életében nem feketézik.
7. A plakátnak azt is ki kell fejeznie, hogy a kávé milyen jó gyomorsavképző.
8. A plakáton fel kell tüntetni azt a jeligét, hogy kávészemesnek áll a világ.
9. A plakáton ne legyen sok írás. Ein Satz ist genug.
10. A plakát ne legyen nagy, a kitűzött díjakkal álljon arányban, tehát csak levélbélyegnagyságu lehet.

SEINL-KÁVÉ r.-t.

— Az ország minden részében keresünk feltétlen megbízható fiókszerkesztőség és kiadóhivatal vezetőket. Ajánlatok lapunk címére: Arad, Szent László ucca 2. küldendők.

Élyegzőket olcsón, jól és azonnal készit **Stampa**
lyegzőgyár Arad, a főpostával szemben

endü fazonmunkát vállalok a legolcsóbb árban heti vagy havi kedvező fizetés
 elek mellett. Ugyszintén vasalást és javítást is **Mayer Lajos**
 nyos árban eszközölk. Szíves partifogást kér:
 URISZA Ó, Str. Cuza Voda 5. (Thököly-ucca)

denki
 allja...
 kiséme
 adja...
 hogy a

**rádiócsövek-
 nek és hangszó-
 róknak nincsen
 párja!**

nházi, estélyi ruhákat fest, vegyileg tisztit
K N A P P gőz- és villanyerőre
 berendezett vállalata
 Weitzer-ucca 11. volt Magyar-ucca 10.

AZ

**ARADI
 ÖZLÖNY**

BCU Cluj / Central University Library C

Erdély leg-
 tbb, legolvasottabb és
 elterjedtebb napilapja!

anyyszerelés, rádió,
 ár legolcsóbban
rga Testvérek
 Alexandri (Salac-u.) 1.

**MINDEN HÁZNÁL
 LEGYEN**

HA NINCSEK - AKKOR VEGYEN!

modernül berendezett intézetemben őszi és téli ruhák bőr-
 abátok festését és vegytisztítását a leggyorsabban és leg-
 zebben **Hoszpodár Arad,** Str. V. Stro-
 égzem iescu No. 13.

füvészi fényképek műtermében
 levelező lapok jutányos áron készülnek
Nagy Géza művészi kivitelben. Műterem Arad, Bul. Reg. Maria 8.

Tavaszi női és leányka felöltő és ruha újdonságok megérkeztek

IULIU PLESZ GYULA

céghez Arad,

a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM hitelkönyvességgel
vel vásárolható nálam **6 havi részletre.**

Mindennemű

fűszer- és csemegeárúk
legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

ARAD legkellemesebb
szórakozóhelye a

Városi Kávéház!

Prima tüzifa aprított,
Szalon kőszén pormentes,
Szalon diókoksz sziléziai,
Vasaló fa-szén szagtalan,
Kovács szén kétszer mosott

KNEFFEL

fa- és szénüzlet

Bul. Reg. Ferd. I. 27. Saját ház.

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 8.

Telefon 532.

Telefon 532.

Legmodernebb műtőfelszerelés.
Röntgen, Quarz. — Diathermia.

Legszébben fényez, mos, vasal

Buttinger Teréz

ARAD, volt Bathyányi-u. 35. Str. Consistoriu'ui. — o—o— Bent az udvarban.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzáció-
nagy raktár iskolaöltönyökben

ARAD, Színházépület

Ha olcsón és **praktikusan**
akar vásárolni, úgy keresse fel

Salgóné

bizományi üzletét

ARAD, Str. Horia (Széchenyi-
Neuman-palota, hol: közszük-
ségleti, háztartási, alkalmi, aján-
léktárgyak, antiquitások dus vá-
lasztekban állandóan kaphatók

Tekintse meg a kirakatot!

Muzsai

József

ARAD,

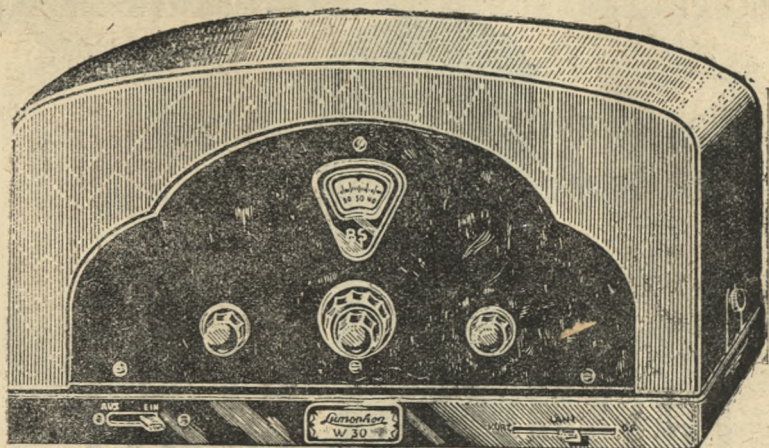
színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-
COATS, ULSTER

Legjobb- és legolcsóbb

„Dácia” kávéház és étterem

Arad előkelő közönségének találkozó helye

Csőekkel Lei 9.000 reklám áron!

Magas-frekvenciájú árnyékoltrácsu csövel, Háromrácscs vezéreléssel, kétoldalu egyenirányítással. Antennatekerccsel, a szelektivitás emelésére. Követelje rádiókereskedőjétől ezen szenzációs gép bemutatását. Vizonteladókat kiszolgálja HIRSCHMANN Károly Arad, Strada Gheorghe Lazar No. 17.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szőnyeg, függöny, stor, ágy- és asztalterítő, sezlonátvevő, butorszövet, brokát és mokett, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és ussor, paplan, nyári takaró, kelengyevá- **legolcsóbban** szon, zefir, selyem, szövet- és bélésáru

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatáruházban Arad, Bul. RegMaria 18.

sak az árak olcsók — minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATÁRUHÁZA

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-uca) No. 2.

Élyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és abátkutnik, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye!

A Fehér Kereszt „csodabárjában“

Valamint az étteremben szenzációs új műsor. Elsőrangú büffé! Pontos kiszolgálás

**Egészen
röviden:**

AZ

ERDÉLYI ÉLET

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legjobb,
a legrégebb,
a legmagyarabb,
a legerdekesebb,
a legmegbízhatóbb

**romániai magyar-
nyelvű riportlap!
Olvassa és terjessze!**